

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp pöörduja

Teie 19.08.2026

Meie 08.10.2026 nr 2.2-9/26/3232-3

Vastus selgitustaotlusele IKS § 11 tõlgendamise kohta

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles palute selgitada isikuandmete kaitse nõuete kohaldamist olukorras, kus eraisik või sotsiaalmeedia sisulooja filmib avalikus või üldsusele avatud kohas inimesi ning avaldab salvestisi sotsiaalmeedias. Pöördumises tõstatate küsimusi eelkõige isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 11 kohaldamise, filmimise märgatavuse, isikliku kasutamise erandi, anonüümistamise, alaealiste andmete töötlemise, ajakirjandusliku erandi ning AKI pädevuse kohta selliste juhtumite hindamisel. Samuti palute selgitada, milliste kriteeriumide alusel hinnata avaldatud videote õiguspärasust olukordades, kus salvestistel on kujutatud alaealist või oma tööülesandeid täitvat teenindajat. Pöördumisele on lisatud ka konkreetsed näited sotsiaalmeedias avaldatud videotest, millele palute viidata üldiste õiguspõhimõtete selgitamisel.

Vabandame vastuse viibimise pärast. Pöördumisele vastamine on viibinud inspeksiooni tavapärasest suurema töökoormuse tõttu. Täname Teid kannatlikkuse ja mõistva suhtumise eest.

Esmalt selgitame, et märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel saab AKI anda üksnes üldisi selgitusi õigusaktide sisu ja kohaldamise kohta. Konkreetsete andmetöötlustoimingute vastavust isikuandmete kaitse nõuetele on võimalik hinnata üksnes järelevalvemenetluses, arvestades kõiki juhtumi asjaolusid. Seetõttu saame ka Teie pöördumises kirjeldatud olukordade osas selgitada üksnes üldisi õiguslikke põhimõtteid.

Igasugune isikuandmete töötlemine peab vastama andmekaitse [üldpõhimõtetele](#)¹, sh olema seaduslik, eesmärgipärane ja läbipaistev. Isikuandmete töötlemine (sh avaldamine, edastamine) on seaduslik vaid siis, kui selleks esineb mõni isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 6 lg- s 1 toodud [õiguslik alus](#). Õigusliku aluse olemasolu ja töötlemise nõuetele vastavust peab suutma tõendada isikuandmete vastutav töötleja².

Õiguslikust alusest sõltumata peab vastutav töötleja järgima kõiki kohaldatavaid IKÜM-i nõudeid ning tagama andmesubjektile ettenähtud õiguste teostamise. Peab arvestama, et andmesubjektil on õigus saada teavet oma isikuandmete töötlemise kohta ja tutvuda töödeldavate andmetega ning kohaldatavatel tingimustel nõuda andmete parandamist või kustutamist, töötlemise piiramist või esitada töötlemisele vastuväide.

¹ Isikuandmete töötlemise üldpõhimõtted on toodud IKÜM art-s 5.

² IKÜM art 5 lg 2.

IKS § 11 kohaselt asendab avalikus kohas³ avalikustamise eesmärgil toimuva heli- või pildimaterjalina jäädvustamise puhul andmesubjekti nõusolekut tema teavitamine sellises vormis, mis võimaldab tal heli- või pildimaterjali jäädvustamise faktist aru saada ja enda jäädvustamist soovi korral vältida. Teavitamiskohustust ei kehti avalike ürituste puhul, mille avalikustamise eesmärgil jäädvustamist võib mõistlikult eeldada.

See, kas inimene saab salvestamisest aru, sõltub konkreetse juhtumi asjaoludest. Hinnata tuleb muu hulgas seda, kas keskmisele inimesele on salvestamine objektiivselt arusaadav ning kas tal on tegelik võimalus enda jäädvustamist vältida. Kui inimene ei ole salvestamisest teadlik või tal puudub reaalne võimalus jäädvustamist vältida, ei pruugi IKS § 11 tingimused olla täidetud.

Teavitamise piisavust ei saa hinnata üksnes selle järgi, kas kasutataval seadmel on tehniline salvestusindikaator. Näiteks nutiprillide väike märgutuli võib olla üks teavitamise viis, kuid see ei pruugi olla piisav, kui tavapärane inimene ei oska märgutuld salvestamisega seostada või ei märka seda. Määrav on, kas salvestamine on inimesele konkreetses olukorras arusaadav. Inimene ei pea üldjuhul teadma ega eeldama, et kellegi prilliraamil olev väike punane täpik tähendab salvestamist. Salvestusfunktsiooniga nutiseadme kasutamisel peab seega filmija vajaduse korral kasutama piisavalt selget teavitamisviisi.

Isikuandmete kaitse nõuete kohaldamisel ei ole määrav üksnes see, kas filmimine toimub avalikus kohas. Pöördumises kirjeldatud olukordades, kus filmitakse näiteks ühistranspordis viibivat alaealist või teenindusasutuse töötajat, tuleb hinnangu andmisel arvesse võtta kõiki asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas filmitava tuvastatavust, teavitamist, võimalust jäädvustamist vältida, avaldamise eesmärki, võimalikku avalikku huvi ning mõju filmitava isiku õigustele ja vabadustele.

Tegelik võimalus jäädvustamist vältida peab olema praktiline ja mõistlik. Üksnes asjaolu, et inimesel oleks füüsiliselt võimalik kaamera vaateväljast lahkuda, ei tähenda alati, et tal oli tegelik võimalus jäädvustamist vältida. Inimeselt ei saa üldjuhul eeldada, et ta peaks filmimise vältimiseks ühistranspordist väljuma, järjekorrast loobuma, teenuse kasutamise katkestama või oma tööülesannete täitmise kohast lahkuma.

Oluline on eristada avalikus kohas salvestamist ning salvestise hilisemat avaldamist või muul viisil levitamist. IKS § 11 võimaldab avalikus kohas avalikustamise eesmärgil jäädvustamisel asendada nõusoleku nõuetekohase teavitamisega, kuid sellest ei tulene iseenesest piiramatut õigust salvestise avaldamiseks. Filmija peab hindama nii salvestamise kui ka avaldamise õiguspärasust ning tagama, et töötlemisel oleks IKÜM-i artikli 6 lõikes 1 sätestatud õiguslik alus ja täidetud muud isikuandmete kaitse nõuded.

Isikuandmeteks ei loeta isikuandmeid, mis on muudetud anonüümseks sellisel viisil, et üksikisikut ei ole võimalik mõistlike vahenditega otseselt ega kaudselt tuvastada. Seetõttu ei pruugi üksnes näo hägustamine olla alati piisav, kui inimene on siiski tuvastatav muude tunnuste kaudu, näiteks hääle, riietuse, asukoha, sündmuse asjaolude või muude salvestisel sisalduvate andmete põhjal.

Tööülesandeid täitva inimese filmimisel ja avaldamisel tuleb arvestada, et avalikus kohas töötamine ei tähenda isiklike õiguste täielikku puudumist. Ehkki avalikus ruumis või klienditeeninduses viibiva töötaja talumiskohustus võib teatud juhtudel olla kõrgem (nt võimalik avalik huvi teenuse kvaliteedi või seaduserikkumise fikseerimiseks), ei anna see automaatselt õigust salvestist ilma õigusliku aluseta sotsiaalmeedias avaldada.

³ KorS § 54 kohaselt on avalik koht määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk.

Alaealiste isikuandmete töötlemisel tuleb arvestada, et nende andmed vajavad erilist kaitset, kuna lapsed ei pruugi täielikult mõista andmetöötlustega kaasnevaid riske, tagajärgi ja kaitsemeetmeid. Töötlemise õiguspärasuse hindamisel tuleb arvesse võtta lapse vanust, küpsust, töötlemise eesmärki, avaldamise mõju lapsele ning lapse parimaid huve. Kui töötlemise õigusliku alusena tuginetakse [nõusolekule](#), tuleb hinnata, kas nõusoleku tingimused⁴ on täidetud ning kas seda on andnud selleks õigustatud isik (nt lapse vanem või eestkostja).

[Õigustatud huvile](#) tuginemisel tuleb muu hulgas hinnata, kas avaldamine on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik ning kas filmija huvi kaalub konkreetses olukorras üles filmitava isiku õigused ja huvid.

[Ajakirjandusliku eesmärgi](#) erandi kohaldamine sõltub tegevuse tegelikust eesmärgist ja sisust. Pelgalt asjaolu, et isik nimetab ennast sisuloojaks, avaldab sisu sotsiaalmeedias või et avaldatud videol on suur vaatajaskond, ei võimalda automaatselt järeldada, et tegemist on ajakirjanduslikul eesmärgil toimuva andmetöötlustega. Ajakirjandusliku eesmärgi erandi kasutamiseks peavad esinema IKS §-s 4 sätestatud eeldused.

IKÜM-it ei kohaldata, kui füüsiline isik töötleb isikuandmeid eranditult isiklike või koduste tegevuste käigus⁵. Euroopa Kohtu praktika kohaselt⁶ tuleb seda erandit tõlgendada kitsalt. Kui salvestis laaditakse üles avalikule sotsiaalmeedia platvormile või piiramata juurdepääsuga kontole, tehes andmed kättesaadavaks määramatule hulgal inimestele, ei ole tegemist eranditult isikliku või koduse otstarbega. Isikliku kasutamise erand saab kõne alla tulla üksnes juhul, kui salvestise jagamine on selgelt piiratud kitsa ja tegeliku isikliku suhtlusringiga, näiteks privaatne konto, mida jälgib vaid tegelik sõprade ja lähedaste ring.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk
jurist
peadirektori volitusel

⁴ Nõusoleku tingimused on sätestatud IKÜM artiklis 7.

⁵ IKÜM art 2 lg 2 p c

⁶ Vt nt kohtuotsused Lindqvist, C-101/01 ja Ryneš, C-212/13, vt ka Euroopa Andmekaitsekoostöögrupi (EDPB) suuniseid 3/2019 isikuandmete töötlemise kohta videoseadmete abil.